



UMEÅ UNIVERSITET

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se kopia: u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: U2025/00157

Yttrande över Förslag om ett nationellt professionsprogram

Utbildningsdepartementet har till Umeå universitet inkommit med en remiss innehållande förslag till *Förordning om ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare och konsekvensutredning*. Lärarhögskolan har fått i uppdrag att besvara remissen.

Denna remissomgång gällande ovanstående förordning skiljer sig från föregående vad gäller antalet meriteringsnivåer samt den nationella strukturen för kompetensutveckling.

Kansliet för Lärarhögskolan har berett yttrandet i samråd med vice rektor för Umeå universitet samt Lärarhögskolans ledning. Rektor har fastställt yttrandet.

Förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Förslaget till förordning innehåller dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. Umeå universitet ställer sig bakom att det nationella professionsprogrammet omfattar dessa två delar.

Det nationella meriteringssystemet för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare

Umeå universitet ställer sig bakom förslaget om att utöka antalet nivåer i meriteringssystemet, från tre till fyra. Däremot ställer sig lärosätet kritiskt till avgränsningen av de ämnen som ska räknas som meriterande. Förslagen avgränsning utesluter ämnesinnehåll som i allra högsta grad är relevant för förskollärares och lärares kompetensutveckling. Förslagna ämnen tillhör huvudområden, forskningsområden men också ämnes- och kursinnehåll vilket öppnar upp för många olika tolkningar av vad som kan räknas som meriterande. För att skapa transparens och tydlighet förespråkar lärosätet en mer generell skrivning om vilka ämnen som ska vara meriterande att läsa kurser inom.

När det gäller meriteringsnivå 2 är Umeå universitet positiva till att den sökande ska ha genomgått meriterande utbildning om 45 högskolepoäng, varav 22,5 högskolepoäng på avancerad nivå för att uppfylla kraven. Emellertid ser universitetet att kravet på *att den sökande med godkänt resultat har genomfört en sådan meriterande uppdragsutbildning om 7,5 högskolepoäng som syftar till att vidareutveckla och stärka lärares och förskollärares undervisningsskicklighet* är för allmänt hållen och tolkningsbar. Universitetets förslag är istället att tydliggöra ett krav på kursen *Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning* om 7,5 hp.

Vidare ser lärosätet positivt på det nya förslaget om att slopa kravet på medförfattarskap till en artikel eller rapport för att kunna tillgodoräkna deltagande i praktiska forskning.

Den nationella strukturen för kompetensutveckling

Förslaget om att erbjuda lärare och förskollärare som saknar behörighetsgivande examen kompetensutveckling inom ramen för professionsprogrammet är i grunden positivt och berättigat. Lärosätet välkomnar kompetenshöjande insatser för *all* personal i förskolan och skolans verksamhet.

Däremot vill lärosätet särskilt framhålla betydelsen av att kompetensutvecklingsinsatser (universitetskurser) för obehöriga lärare kan ingå i en behörighetsgivande examen. Detta för att



UMEÅ UNIVERSITET

uppmuntra fler presumtiva studenter att påbörja och slutföra studier till lärare. Redan idag erbjuds flera fullgoda alternativ för att den heterogena personalgrupp som arbetar i skolan, men som saknar examen, att bli behöriga och legitimerade lärare (Vidareutbildning Av Lärare, Arbetsintegrerad Lärarutbildning, KPU).

Därtill vill lärosätet betona att det inte är möjligt att märka kurser som riktar sig till obehöriga respektive behöriga förskollärare och lärare i enlighet med förslagets 3 §, tredje stycket.

Bemyndigande

Umeå universitet vänder sig mot förslaget i 13 § om att ge Skolverket bemyndigande att utfärda föreskrifter om vad som krävs för att utbildning, praktiktäna forskning och examen på avancerad nivå eller forskarnivå ska anses vara meriterande enligt förslaget till förordning. Argumentet är att Skolverket inte har ansvar och kompetens att meddela föreskrifter om examina på avancerad nivå och inte heller på forskarnivå.

Konsekvenser för lärosäten

Umeå universitet vill också lämna synpunkter på finansieringen av professionsprogrammet. I dagsläget saknar lärosätena ekonomiska medel för att hantera ett väsentligt ökat utbildningsuppdrag utan en resursförstärkning. Detta bland annat mot bakgrund av att föreliggande förslag dels kräver ett utvecklingsarbete för att anpassa kursers innehåll och form till professionsprogrammets syfte. Dels krävs en dimensionering av lärarkapaciteten vid respektive lärosäte. Sveriges lärosäten behöver därmed ges klarhet i hur programmet ska finansieras.

Avslutningsvis vill Umeå universitet återkomma till de synpunkter som lämnades i samband med förra remissomgången (U2024/01380). Den korta tid som ges för att implementera professionsprogrammet skapar svårigheter för landets lärosäten att planera och organisera för en uppstart av professionsprogrammet den 1 september 2025. Lärosätet noterar att denna remissomgång inte rästar ut de frågetecken som framfördes med anledning av förra remissomgången och konstaterar att tidsplanen i dagsläget är ännu mer orealistisk då det endast är sex månader kvar till ikraftträdande.

Yttrandet har fastställts av vikarierande rektor Katrine Riklund efter föredragning av akademisekreterare Daniel Andersson efter beredning av utbildningsledare Anna Tegström.